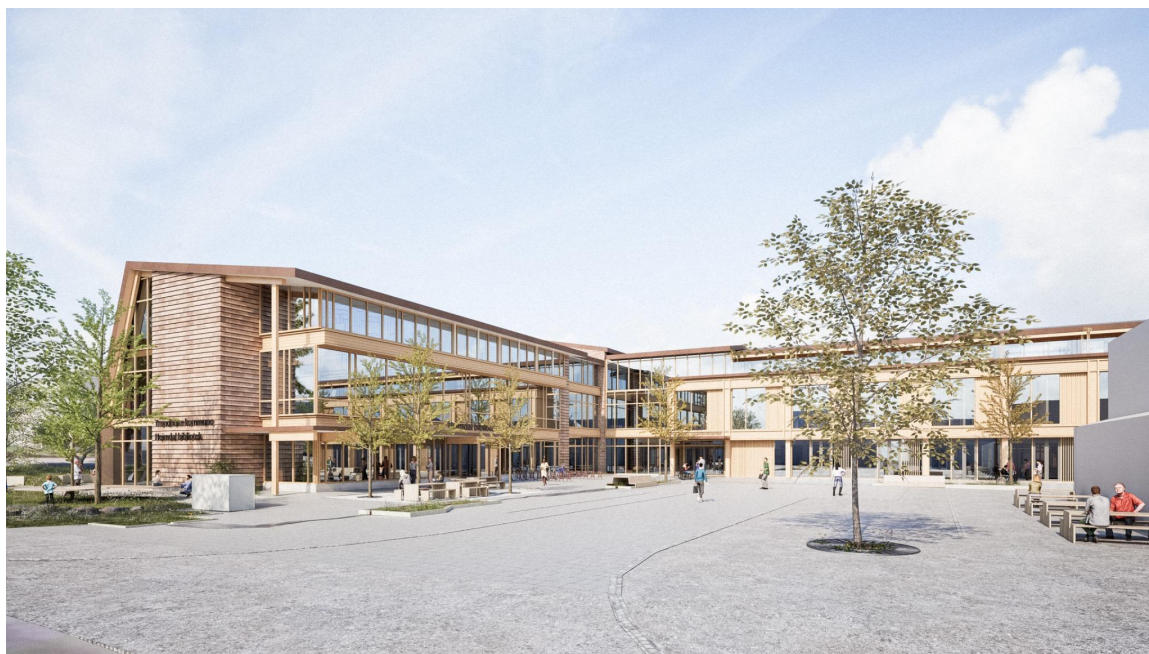


KUNSTPLAN FOR HEIMDAL HELSE- OG VELFERDSSENTER OG BIBLIOTEK



Tegning av Heimdal helse- og velferdssenter og bibliotek

1. BAKGRUNN OG MANDAT

Trondheim kommune planlegger et nytt helse- og velferdssenter (HVS) med offentlig bibliotek sentralt på Heimdal. Prosjektet inngår i kommunens strategiske satsing på demensvennlige omsorgstilbud, helsefremmende arbeidsplasser og styrking av lokalsamfunnets kulturelle infrastruktur. Kunstplanen er utarbeidet på vegne av Trondheim kommunes kunstordning og danner grunnlaget for det videre arbeidet med kunst i prosjektet. Kunstbudsjettet er på totalt 4 000 000 kr og inkluderer kunstnerisk prosjektledelse, kunstavgift til BKH og formidling. Anlegget skal stå ferdig første kvartal 2029.

2. KUNSTUTVALGET

Kunstutvalget ledes av Anders Valde og Petter Buhagen, kunstneriske prosjektledere oppnevnt av Trondheim kommune. Utvalget består av følgende medlemmer:

- Lars Bølviken (arkitekt, Eggen Arkitekter)
- Ásberg Sigurgeirsson (landskapsarkitekt, Løvetanna Landskap)
- Jannicke Røgler (biblioteksjef, Trondheim kommune)
- Siri Svenningsson (sykepleier, representant for Helse- og velferdssenter)

- Bodil Pedersen (demensveileder/vernepleier, representant for Helse- og velferdssenter)
- Anne Grete Valstad (prosjektleder, Trondheim eiendom)
- Fride Dahl (prosjektansvarlig og prosjekteiers representant, Trondheim kommune)
- Petter Buhagen (kunstnerisk prosjektleder)
- Anders Valde (kunstnerisk prosjektleder)

I tillegg har vi kunstfaglige ressurspersoner fra Trondheim kommune som følger prosessen:

- Berit Kirksæther (seniorrådgiver Byrådsavdeling kultur, idrett og friluftsliv, ansvarlig for Kunst i offentlig rom-ordningen)
- Ingun Myrstad (kunstfaglig rådgiver Trondheim Eiendom, ansvarlig for kunstforvaltning)

3. BESKRIVELSE AV STED OG FUNKSJONER

Heimdal ligger 10 kilometer sør for Trondheim sentrum og vokste frem som stasjonsby etter at Dovrebanen åpnet på 1860-tallet. Togstasjonen har siden vært et viktig knutepunkt og en drivkraft i utviklingen av området. I dag er Heimdal sentrum det naturlige midtpunktet i bydelen Heimdal, som er den største av Trondheims fire administrative bydeler. Området har et lokalsentrum med handel, kulturtilbud og servicefunksjoner. Rundt sentrum ligger etablerte boligområder med eneboliger, lavhus og enkelte blokker. De siste årene har det blitt bygget flere nye boliger, og utviklingen er i gang med å gjøre Heimdal til et enda mer attraktivt bosted. Det planlegges tettere bebyggelse, bedre forbindelser for gående og syklende, flere parker og byrom, og mindre biltrafikk i sentrum.



Heimdal sentrum med avmerket område for prosjektet

3A. ARKITEKTUR

Trondheim kommune skal etablere et nytt helse- og velferdssenter i Heimdal sentrum. Det nye senteret skal inneholde 72 sykehjemsplasser og nytt sonekontor for hjemmetjenesten. I tillegg planlegges et bydelsbibliotek som er en filial til Trondheim folkebibliotek.

Det er lagt vekt på at bygningen skal framstå med oppdelte volumer med bygårder som forholder seg til kvartalet, gatene og torget i bydelen. De skrå takflatene med kobbhus er viktige arkitektoniske grep som gir bygget en skala etter stedsidentiteten til Heimdal sentrum. Bygget består av tre etasjer over bakkenivå og parkeringskjeller i to etasjer.

Prosjektet omfatter et nytt torg foran biblioteket som skal fungere som et inviterende og offentlig byrom – en urban park som forsterker kvaliteter i sentrum. Bibliotek er utformet i en egen fløy med et klart og framtrædende arkitektonisk uttrykk.

Helse- og velferdssenteret omkranser et åpent gårdsrom som etableres på dekket over parkeringskjelleren. Gårdsrommet skal gi et trygt og skjermet utendørs oppholdsareal for beboerne ved senteret og utformes med ulike sittegrupper, grøntarealer og et orangeri i sentrum.

Selve sykehjemsdelen er organisert likt i alle tre etasjer, med tre bogrupper per etasje. Hver bogruppe består av åtte beboerrom med bad og felles spiserom/kjøkken og stuer. To beboerrom i hver etasje skal bygges som robustrom, og har særskilte krav til lyd, oppbygning og utførelse. Fellesarealene i bogruppene er utformet med vekt på trivsel og hjemlighet.

Naturlige og tydelige bevegelseslinjer er viktig for brukergruppen, både med tanke på å unngå frustrasjon knyttet til f.eks. utydelige steder og korridorender, samt å ivareta fysisk helse gjennom muligheter for bevegelse. Sammenhengen til gårdsrommet er en viktig kvalitet med direkte utgang flere steder i 1. etasje og generøse balkonger i de øvrige etasjene.

Langs den sørlige fasaden i hver etasje ligger tjenesteareal, støttefunksjoner og administrative funksjoner. I plan 1 er det også en felles stue som skal fungere på tvers av bogruppene. I plan 2 skal det ligge en bar og et bevegelses-/trimrom. På plan 3 ligger en innebygd «hage» og takterrasse mot sør. Disse rommene er viktige tilskudd til et totalt sett variert oppholdsareal.

Under hele anlegget ligger en kjeller i to plan, med blant annet parkeringsareal for hjemmetjenesten, HVS og offentlig parkering. Kjelleren skal også blant annet inneholde tekniske rom, garderober, varemottak og andre driftsfunksjoner.

Bygningene planlegges med materialer i ulike varianter av tegl og glass, i kombinasjon med trekledning. I farger og materialoverflater er det lagt opp til en rolig palett, som tar utgangspunkt i naturen.

3B. LANDSKAPSARKITEKTUR

Heimdal HVS og bibliotek ligger sentralt plassert i bydelen Heimdal i Trondheim.

Bygningskroppen omkranser et areal som fungerer som et torg på fotgjengenes premisser, der en viss trafikk tillates. Her skal klasser kunne samles før eller etter biblioteksbesøket, og forbipasserende og besøkende til HVS kunne sette seg på en benk i solen.

Langs bibliotekets vestfasade går en parktrasé som vi kaller Biblioteksparken. Biblioteksparken har et lekent, nesten drømmende uttrykk, med bølgende terrengform og pergolaer og portaler formet som bokhyller.

Åpen overvannshåndtering gir både torg og park et særpreg. Vannet samles i dammer ved siden av bebyggelsen, sammen med hoppesteiner man kan bevege seg via, og brygger man kan slå seg ned på – under de bevarte furutrærne og nyplantede hengepilene.

3C. BRUKERGRUPPE – HEIMDAL HELSE- OG VELFERDSSENTER

En kartlegging gjort i Trondheim kommune i 2021 viste at 98 % av personene med langtidsplass på sykehjem hadde kognitiv svikt eller demens. Det er med andre ord en sårbar gruppe som skal bruke Heimdal helse- og velferdssenter.

Demens er en samlebetegnelse på ulike typer hjernesykdommer som fortrinnsvis rammer i høy alder, som er progredierende og som i sin siste fase krever pleie og omsorg 24 timer i døgnet. Felles for de ulike demenssykdommene er at hukommelse og andre kognitive funksjoner rammes i større eller mindre grad. Man vil kunne forvente at tids- og stedsorientering svekkes, og at personer med demens opplever svikt i språket – både språkforståelse og språkproduksjon. Evnen til å resonnere og tenke abstrakt kan bli utfordret, og mange (omlag 80 %) vil rammes av atferdsmessige og psykologiske symptomer, som agitasjon, irritasjon, hallusinasjoner, angst, vrangforestillinger og mistenksomhet. Passivitet, apati og depresjon kan også oppstå.

Personer med demens bærer med seg sin livserfaring, egne strategier og interesser inn i sykdomsforløpet. De har individuelle preferanser knyttet til sanseinntrykk og omgivelser, noe som kan spille en rolle for trivsel og livskvalitet. Omgivelsene kan bidra til å støtte miljøterapeutiske mål og legge til rette for opplevelser, samtaler og engasjement. Samtidig har personer med demens ulik toleranse for sanseinntrykk, og kan i perioder oppleve utfordringer med å tolke og forstå det de ser, hører eller kjenner. I senere faser av sykdommen blir det taktile – det man kan berøre og kjenne på – ofte viktigere for orientering og trygghet. Enkelte sanseinntrykk kan vekke usikkerhet, mens andre kan gi gjenkjennelse og trygghet, eller skape interesse og glede.

3D. BRUKERGRUPPE – HEIMDAL BYDELSBIBLIOTEK

Heimdal bibliotek betjener i overkant av 30 000 innbyggere. Heimdal hadde i 2024, 60 000 besøkende og utlånet av medier var 42 000. Både besøk og utlån forventer å få en betydelig vekst i nye lokaler. Det forventes også en økning i antall arrangement som i dag er ca 200 i året. Folkebibliotek har målgruppe fra 0-100 år, men majoriteten av besøkende er barn og unge. Et folkebibliotek forventes i dag å være et sted for både å lære, være, gjøre og oppleve.

Brukerundersøkelser viser at besøkende oppholder seg stadig lenger på biblioteket. Studenter er eksempel på personer som kan oppholde seg på biblioteket hele åpningstiden. Heimdal bydelsbibliotek skal også være et selvbetjent bibliotek. Det betyr at innbyggere kan få tilgang til biblioteket utenom ordinær åpningstid. Biblioteket er planlagt tilgjengelig mellom 07-23 hver dag hele uka.

4. MÅL FOR KUNSTEN

Kunstprosjektet skal:

- Forsterke anleggets identitet og stedets kvaliteter
- Bidra til gode romlige og sansemessige opplevelser for brukere og ansatte
- Stimulere til refleksjon, undring, gjenkjennelse og dialog
- Legge til rette for inkluderende og mangfoldige møter med kunst i hverdagen
- Bidra til å styrke Heimdal sentrums stedsidentitet

Kunsten skal henvende seg til beboere, pårørende, ansatte, besøkende og publikum. Den skal være tilgjengelig i bred forstand og tåle gjentatt betraktning over tid.

5. OVERORDNET KUNSTNERISK STRATEGI

Kunstprosjektet vil bestå av flere delprosjekter fordelt på ulike soner i anlegget:

- Innendørs kunst i HVS
- Kunst i biblioteket
- Kunst i torg og utomhusarealer
- Innkjøp av løskunst til byggets fellesarealer

6. KUNSTFAGLIG TILNÆRMING

Kunstutvalget legger vekt på:

- Høy kunstnerisk kvalitet
- Bevisst materialbruk
- Gjenkjennelse og fortelling
- Stedsforståelse

6B. FORESLÅTTE PLASSERINGER FOR KUNST

Kunstutvalget har sett på plantegninger og 3D-visualiseringer, og kommet frem til en liste med aktuelle plasseringer for kunst i og rundt bygget. Dette er ikke føringer for kunstnerne, men forslag til steder som vurderes som godt egnet for kunstneriske intervensjoner. Plasseringene er valgt med tanke på tilgjengelighet, synlighet og potensial for opplevelse og forankring i hverdagsbruk.

De mest aktuelle plassene er:

- Utenfor biblioteket (i regnbed)

- Over inngangsparti til bibliotek
- Høy vegg ved mesanin i bibliotek
- Over inngangsparti til helse- og velferdssenteret
- Foajé/resepsjonsområde i helse- og velferdssenteret
- Stuer i bogruppene i helse- og velferdssenteret
- Ganger i helse- og velferdssenteret
- Sanserom i helse- og velferdssenteret



Utenfor biblioteket (regnbed og snarvei)



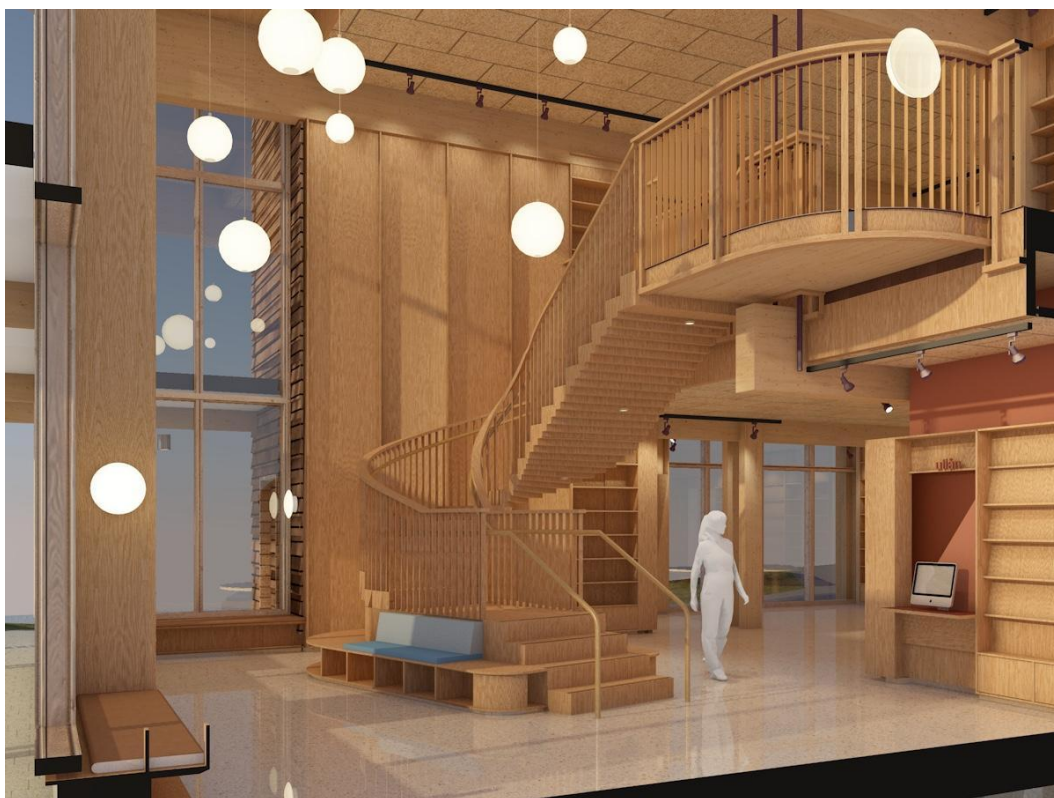
Over inngangsparti til bibliotek



Over inngangsparti til helse- og velferdssenteret



Alternativ vinkel mot bibliotekets inngang



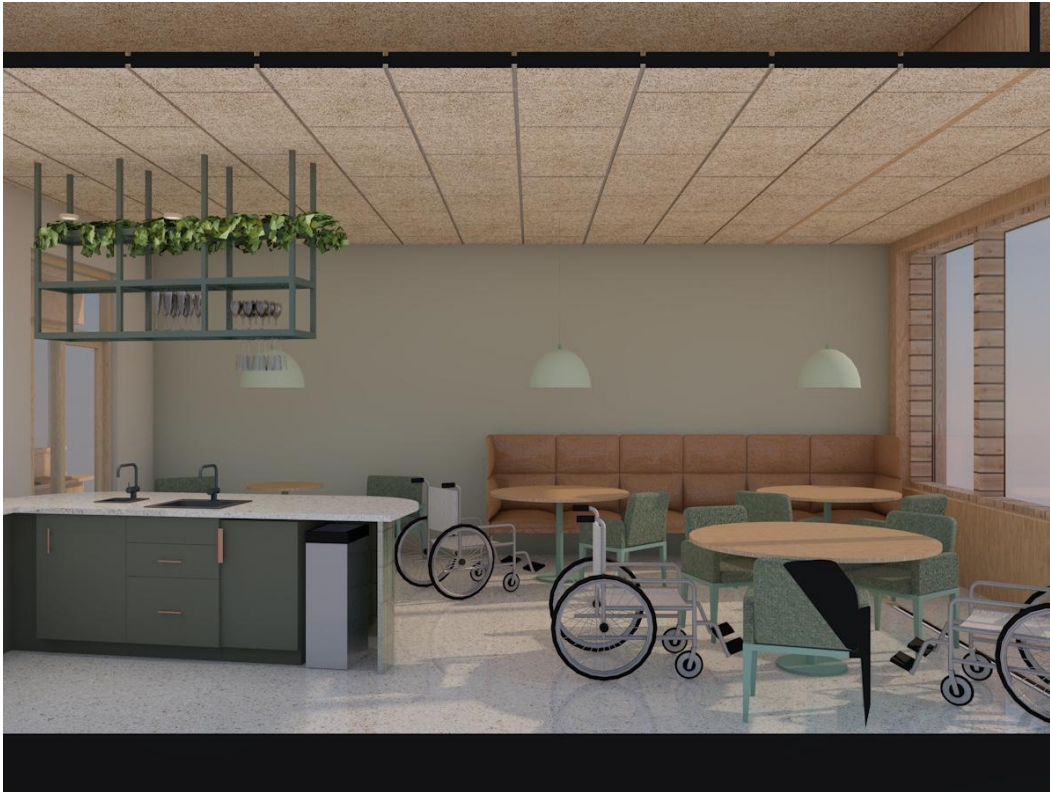
Høy vegg ved mesanin i bibliotek



Foajé/resepsjonsområde i helse- og velferdssenteret



Ganger i helse- og velferdssenteret



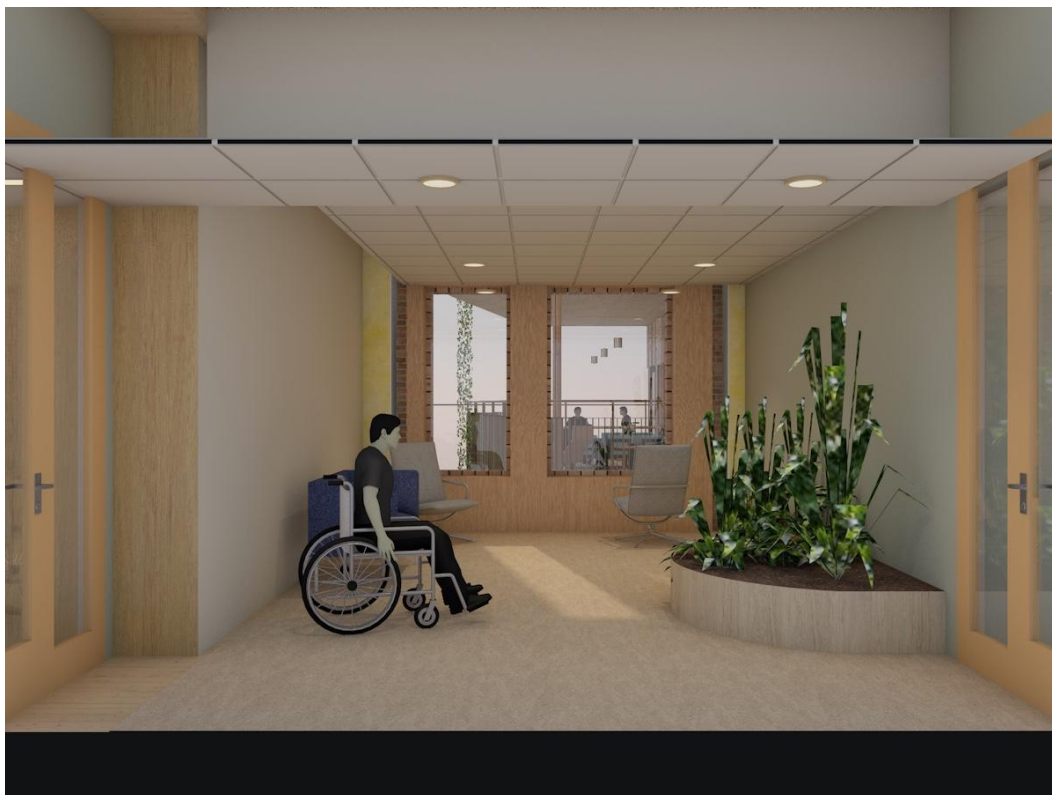
Pub i helse- og velferdssenteret



Pub i helse- og velferdssenteret



Sanserom - tema hav



Sanserom - tema skog

7. FREMDRIFTSPLAN

- Oppstart kunstutvalg: desember 2024
- Midlertidig kunstplan: september 2025
- Prekvalifisering: høst/vinter 2025
- Kunstnere kontaktes for direkte oppdrag og/eller lukket konkurranse: 2026
- Byggeperiode for anlegget: november 2026 – november 2028
- Produksjon og implementering av kunst: 2027– 2028
- Ferdigstillelse og dokumentasjon av kunsten: januar – februar 2029
- Innflytting og oppstart av drift: mars 2029

8. FORMIDLING OG FORANKRING

Det vil utarbeides tekst og informasjonsskilt i forbindelse med ferdigstillelse. Det vurderes også formidlingstiltak rettet mot ansatte, beboere og publikum. Prosjektlederne vil bidra til formidling og arkivering i henhold til kommunens retningslinjer.

9. BUDSJETT

- Kunst torg/utomhus: 1 300 000 kr
- Kunst bibliotek: 700 000 kr
- Kunst helse- og velferdssenteret: 700 000 kr
- Innkjøp løskunst: 400 000 kr
- Kunstkonsulenthonorar: 400 000 kr
- 5 % BKH: 155 000 kr
- Formidling m.m.: 45 000 kr
- Reserve: 300 000 kr
- Totalt: 4 000 000 kr